

COVID-19 Salgınının Türkiye’de Eğitim Sektörü Mali Göstergelerine Etkisinin Değerlendirilmesi

DOI: 10.26466/opus.955638

*

Adem Yaman* - Ayşe Atılgan Sarıdoğan** - Nabi Küçükgergerli***

* Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale/Türkiye

E-Posta: ademyaman@comu.edu.tr

ORCID: [0000-0002-3065-5329](https://orcid.org/0000-0002-3065-5329)

** Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale /Türkiye

E-Posta: aysesaridogan@comu.edu.tr

ORCID: [0000-0001-5160-7687](https://orcid.org/0000-0001-5160-7687)

*** Dr.Öğr.Üyesi, Bezmialem Vakıf Üniversitesi, İstanbul/Türkiye

E-Posta: nkucukgergerli@bezmialem.edu.tr

ORCID: [0000-0003-2995-5188](https://orcid.org/0000-0003-2995-5188)

Öz

Covid-19 Salgını dünyada ve ülkemizde hem makro hem de mikro düzeyde önemli olumsuz etkilere yol açmıştır. Covid-19 Salgınının sektörlere göre etkileri farklılık göstermektedir. Bu çalışmanın temel amacı Covid-19 Salgınının ülkemizde eğitim sektörü mali göstergeleri üzerindeki etkilerini hem makro göstergeler üzerinden hem de özel bir eğitim kurumunun mali tabloları üzerinden analiz etmektir. Çalışmada analiz sonuçlarına göre Covid-19 Salgınının eğitim sektörü üzerindeki makroekonomik etkileri, hizmet sektöründeki daralma ile kendisini göstermektedir. Öğrenci hareketliliğinin azalmasının yarattığı doğrudan ve dolaylı talepteki düşüşler, hizmet sektörünün daralmasında önemli rol oynamaktadır. Covid-19 Salgınının 2019-2020 döneminde eğitim sektörü kapasite kullanımı üzerinde genel olarak önemli bir olumsuz etkisi olmadığı gözlemlenmektedir. Özel okullarda ve vakıf yükseköğretim kurumlarında toplam öğretmen ve öğrenci sayılarında 2019-2020 döneminde artış devam etmesi bunun önemli bir göstergesidir. Covid-19 Salgınının eğitim kurumları üzerindeki etkileri ise kurumlara göre değişkenlik gösterdiği tahmin edilmektedir. Covid-19 Salgını döneminde, özel ve vakıf eğitim kurumlarının önemli tasarruf tedbirlerine başvurduğu, uzaktan öğretimin bu tasarruflara katkı yaptığı (faaliyet giderlerinde azalma gibi), diğer yandan bilişim teknolojileri yatırımlarının arttığı gözlemlenmektedir. Sonuç olarak Covid-19 Salgınının eğitim sektöründeki etkileri eldeki mevcut verilere göre kısmen olumsuz olarak gözlemlenmiştir. Ulusal, sektörel ve eğitim kurumları düzeyinde Covid-19 Salgınının olumsuz insani ve ekonomik etkilerinin en aza indirilmesinde tüm paydaşların etkin bir işbirliği ve doğru bir stratejik planlama ile mücadele etmeleri son derece büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Eğitim Sektörü, Covid-19 Salgını, Mali Analiz.

Evaluation of the Effects of Covid 19 Pandemic on the Financial Indicators of Education Sector in Turkey

*

Abstract

The Covid-19 Pandemic has caused significant negative effects at both macro and micro levels in the world and in our country. The effects of the Covid-19 Pandemic vary by sectors. The main purpose of this study is to analyze the effects of the Covid-19 Pandemic on the financial indicators of the education sector in our country through both macro indicators and the financial statements of a private educational institution. According to the analysis results in the study, the macroeconomic effects of the Covid-19 Pandemic on the education sector reveal itself with the contraction in the service sector. The decrease in direct and indirect demand caused by the decrease in student mobility plays an important role in the contraction of the service sector. It is observed that the Covid-19 Pandemic does not generally have a significant negative impact on the education sector capacity utilization in the 2019-2020 period. The continued increase in the total number of teachers and students in private schools and foundation higher education institutions in the 2019-2020 period is an important indicator of this.. It is estimated that the effects of the Covid-19 Pandemic on educational institutions vary according to institutions. During the Covid-19 Pandemic, it is observed that private and foundation educational institutions resort to significant savings measures, distance learning contributes to these savings (such as a reduction in operating expenses), on the other hand, IT investments have increased. As a result, it is observed that the effects of the Covid-19 Pandemic in the education sector are partially negative. it is extremely important that all stakeholders struggle with an effective cooperation and correct strategic planning in minimizing the negative human and economic impacts of the Covid-19 Pandemic at the national, sectoral and educational institutions level.

Keywords: Education, Education Sector, Covid-19 Pandemic, Financial Analysis.

Giriş

Covid-19 Salgını dünyada ve ülkemizde toplum sağlığı, ekonomik ve sosyal yapı üzerinde önemli düzeyde olumsuz etkilere yol açmıştır. Bu etkilerin mikro düzeydeki görünümleri farklılık gösterebilmektedir. Bu çalışmada Covid-19 Salgınının Türkiye’de eğitim sektörü mali yapısı üzerindeki etkileri analiz edilecektir.

Covid-19 Salgınının toplum sağlığı üzerinde etkilerinde eğitim sektörü önemli bir yere sahiptir. Çünkü öğrencilerin, öğretmenlerin ve eğitime destek veren sektörlerdeki insan kaynağının nüfusun önemli bir kısmı ile etkileşim göstermesi salgın riskinin yönetilmesinde eğitim sektörüne yönelik tedbirlerin alınmasını zorunlu hale getirmektedir. Bununla birlikte eğitim-öğretim süreçlerinin aksamaması için uzaktan öğretim sistemlerine hızla geçilmesi, sektör üzerinde önemli kazanımlar sağlamıştır.

Literatürde Covid-19 Salgınının eğitim sektörü üzerine etkileri çok boyutlu incelenmesine karşın, sektörün mali göstergeleri üzerine etkilerine yönelik doğrudan bir çalışma tespit edilememiştir¹. Bu bağlamda, çalışma bu alandaki boşluğa katkı yapmayı hedeflemektedir.

Covid-19 Salgınının Türkiye’de Eğitim Sektörü Mali Göstergeleri Üzerine Etkileri

Covid-19 Salgınının eğitim sektörü mali yapısı üzerindeki etkileri kamu ve özel kurumlarda farklılık gösterebilmektedir. Ancak sektörel girdi çıktı analizlerini yapacak güncel mikro verilerin resmi olarak eksik olması, ekonomik hasıla ve refah kaybının hesaplanmasını önemli ölçüde olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple, çalışmada eğitim sektörüne yönelik makro etkiler için TÜİK eğitim sektörü istatistikleri ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bütçe göstergeleri analiz edilecektir.

---

¹ Bkz. Agormedah vd., 2020; Akat ve Karataş, 2020; Akbulut vd., 2020; Akyavuz ve Çakın, 2020; Arı ve Kanat, 2020; Bakioğlu ve Çevik, 2020; Bayburtlu, 2020; Bozkurt, 2020; Can, 2020; Çakın ve Akyavuz, 2020; Dikmen ve Bahçeci, 2020; Dreesen, vd., 2020; Duban ve Şen, 2020; Durak, vd., 2020; Erkut, E. 2020; García-Peñalvo, vd., 2021; Hebecci, vd., 2020; İnce, vd., 2020; Keskin ve Özer Kaya, 2020; Kırmızıgül, 2020; Koçoğlu ve Tekdal, 2020; Marpa, 2021; Nicola, vd., 2020; Özer, 2020; Paudel, 2021; Tokuç ve Varol, 2020; Toquero, 2021; Zhong, vd., 2020.

Covid-19 Salgınının eğitim sektörüne etkisi, sektördeki paydaşların yapılarına göre mikro ve makro açıdan farklılıklar gösterebilmektedir. Ulusal düzeyde makroekonomik etkiler sektörün yarattığı doğrudan GSYİH değeri, dolaylı olarak bağlantılı sektörler yarattığı katma değer, istihdam boyutları gibi çok farklı katmanları içermektedir. Mikroekonomik düzeyde ise eğitim kurumlarının devlet kurumları olup olmaması, kâr amacı güdüp gütmemesi, finansman kaynaklarının çeşitli olup olmaması gibi durumlara bağlı olarak Covid-19 Salgınının etkileri farklı düzeyde mali sorunlara yol açabilmektedir. Diğer yandan eğitim sektörüne destek veren hizmet ve üretim sektörleri (öğrenci taşıma hizmetleri, kantin, yemek hizmetleri, barınma-yurt hizmetleri, çocuk bakım hizmetleri ve diğer dolaylı bağlantılı ekonomik hizmet ve ürünleri talep edilen sektörler) de eğitimin okul ortamında veya uzaktan yapılmasına bağlı olarak arz-talepte meydana gelen farklılaşmaya bağlı olarak farklı düzeylerde salgının olumsuz etkilerine bağlı kalabilmektedir.

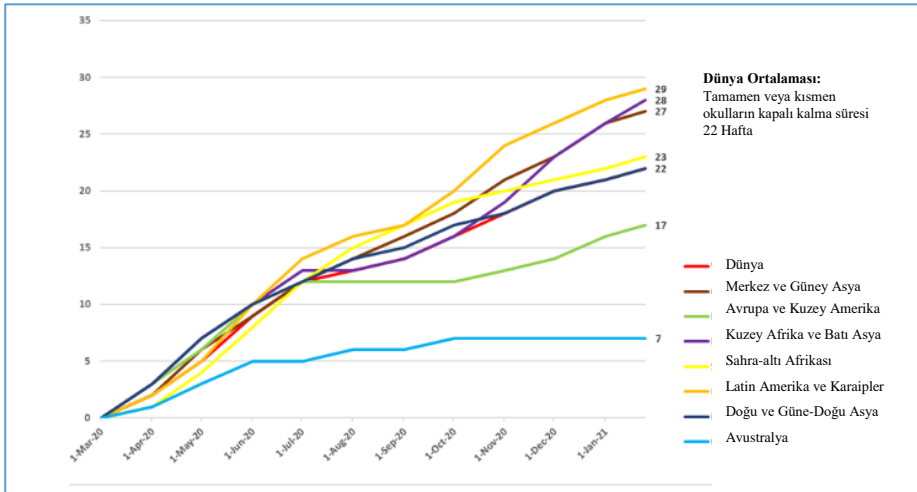
Şekil.1.'de Türkiye ekonomisinde GSYİH ve seçilmiş sektörlerin hasılası (yıllık, %) verilmiştir. Buna göre özellikle 2020 yılı birinci çeyreğinde Covid-19 Salgınının olumsuz ilk etkileri ekonomide kendini göstermeye başlarken, 2020 yılı ikinci çeyreğinde Covid-19 Salgınının olumsuz etkileri genel ekonomi ve sektörler üzerinde en ağır etkisini göstermiştir. 2020 yılı ikinci çeyreğinde, geçen yılın aynı çeyreğine göre GSYİH yaklaşık %10 daralırken, hizmetler sektörü %25'e yakın daralma göstermektedir. Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %2.3 daralma, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri ise %16 daralma göstermiştir. Covid-19 Salgınının'dan olumlu etkilenen sektörlerin arasında Bilgi ve İletişim sektörü gelmektedir. Covid-19 Salgını boyunca mümkün olan tüm hizmetlerin uzaktan internet ortamına taşınması bilgi ve iletişim sektörüne olan talebi ve hasılayı artırmaya katkı yapmıştır.

COVID-19 Salgınının Türkiye’de Eğitim Sektörü Mali Göstergelerine Etkisinin Değerlendirilmesi

% Yıllık Büyüme	2020			
	2019-Q4	2020-Q1	2020-Q2	2020-Q3
Sanayi	4,3	5,9	-16,4	8,0
Hizmetler	8,3	3,1	-24,6	0,8
Bilgi ve iletişim	7,8	10,7	11,8	15,0
Mesleki, idari ve destek hizm.	7,1	2,9	-16,0	-4,5
Kamu yön., eğitim, insan sağ. ve sos. hiz.	5,3	4,7	-2,3	2,4
Gayrisafi Yurtiçi Hasıla	6,4	4,5	-9,9	6,7

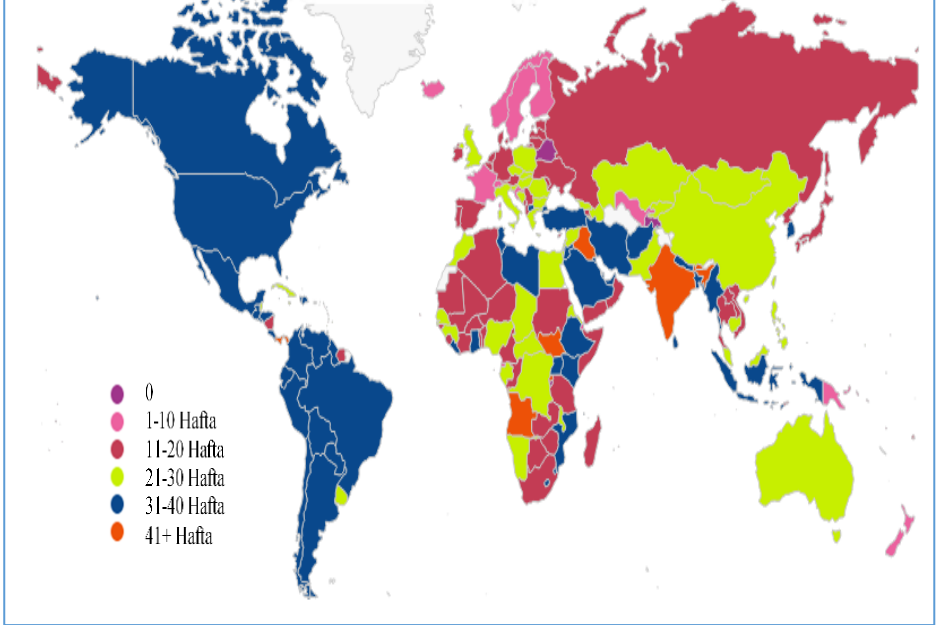
Şekil 1. Türkiye Ekonomisinde GSYİH ve Seçilmiş Sektörlerin Hasılası (Yıllık, %) Kaynak. TÜİK, 2020.

Şekil 2.’de Dünyada okulların kapalı kalma sürelerinin bölgelere göre dağılımı verilmiştir. Buna göre okulların kısmen veya tamamen kapalı kalmasının ortalama süresi 22 hafta olarak tespit edilmiştir. Şekil.3.’te de dünyada okulların kapalı kalma sürelerinin bölgelere göre dağılımı verilmiştir. Buna göre Türkiye’de okulların kapalı kalma süresi 31-40 hafta aralığına denk gelmektedir.

Şekil 2. Dünyada Okulların Kapalı Kalma Sürelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: UNESCO (2021) Figures Show Two Thirds Of An Academic Year Lost On Average Worldwide Due To Covid-19 School Closures. Paris (25/01/2021 itibariyle)

Şekil 3. Dünyada Okulların Kapalı Kalma Sürelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: UNESCO (2021) Figures Show Two Thirds Of An Academic Year Lost On Average Worldwide Due To Covid-19 School Closures. Paris, (25/01/2021 itibariyle)

Tablo 1.'de finans kaynağı ve eğitim düzeylerine göre eğitim harcamaları, 2011-2019 dönemi için verilmiştir. Buna göre 2019 yılında topla eğitim harcaması 259,220 Milyon TL'ye ulaşmıştır. Devletin toplam eğitim harcaması 2020 yılında 191,795 Milyon TL. Orta ve yükseköğretim en yüksek harcama yapılan eğitim alanlarıdır.

COVID-19 Salgınının Türkiye’de Eğitim Sektörü Mali Göstergelerine Etkisinin Değerlendirilmesi

Tablo 1. Finans Kaynağı ve Eğitim Düzeylerine Göre Eğitim Harcamaları, 2011-2019 (Milyon TL)

Yıl	Devlet Harcamaları				Özel Harcamalar					
	(D+P+U- T2) ⁽¹⁾ Toplam	(D=M+Y) Toplam devlet	(M) Merkezi	(Y) Yerel	(P=H+Ö- T1) ⁽²⁾ Top- lam özel	(H) Hane halkları	(Ö) Özel tüzel kişi- likler	(T1) Özelden hane hal- kına trans- ferler	(U) Uluslararası Kaynaklar	(T2) Devletten hane hal- kına trans- ferler
TOPLAM										
2017	176,452	131,488	130,215	1,273	55,039	33,593	22,220	774	530	10,606
2018 ^(r)	219,363	161,405	159,735	1,670	70,669	43,030	28,533	894	716	13,427
2019	259,220	191,795	190,551	1,244	80,990	53,833	28,261	1,104	904	14,469
OKUL ÖNCESİ										
2017	10,487	7,419	7,300	119	3,147	2,073	1,124	49	2	81
2018 ^(r)	13,552	10,094	9,948	146	3,724	2,146	1,635	57	2	268
2019	15,855	13,171	13,041	131	3,086	1,597	1,567	79	1	402
İLKOKUL										
2017	29,211	22,263	21,932	331	7,534	5,631	2,076	173	12	598
2018 ^(r)	35,657	27,109	26,722	387	9,128	6,229	3,093	194	15	596
2019	47,018	35,856	35,527	329	12,079	9,532	2,809	261	29	945
ORTAOKUL										
2017	32,599	23,722	23,369	353	9,497	7,531	2,151	184	17	637
2018 ^(r)	40,948	28,261	27,858	403	13,274	10,344	3,133	202	34	621
2019	51,763	37,136	36,795	341	15,561	13,053	2,778	270	48	981
ORTAÖĞRETİM TOPLAM										
2017	50,347	32,619	32,220	399	19,391	11,269	8,269	147	94	1,758
2018 ^(r)	63,421	39,871	39,213	659	25,248	14,583	10,824	160	159	1,857
2019	72,317	47,923	47,530	392	26,539	17,417	9,333	211	201	2,345
GENEL ORTAÖĞRETİM										
2017	26,366	12,337	12,092	245	14,977	7,892	7,153	67	14	962
2018 ^(r)	33,862	14,754	14,411	344	19,930	10,671	9,336	78	31	853
2019	38,535	18,416	18,169	247	21,138	13,174	8,076	111	51	1,070
MESLEKİ ORTAÖĞRETİM										
2017	23,981	20,282	20,128	154	4,414	3,378	1,116	80	81	796
2018 ^(r)	29,559	25,117	24,802	315	5,318	3,912	1,488	82	128	1,004
2019	33,783	29,507	29,361	146	5,401	4,243	1,257	100	150	1,275
YÜKSEKÖĞRETİM										
2017	53,808	45,465	45,394	71	15,469	7,090	8,601	221	405	7,532
2018 ^(r)	65,785	56,069	55,994	76	19,295	9,728	9,847	280	506	10,085
2019	72,266	57,709	57,658	52	23,726	12,234	11,774	282	625	9,795

Kaynak: TÜİK, Eğitim Harcamaları İstatistikleri, 2019

(1) Toplam konsolide olarak hesaplanmıştır. Toplam devlet, toplam özel ve uluslararası kaynakların toplamından devletten hanehalkına transferlerin çıkarılması ile elde edilmektedir.

(2) Toplam özel konsolide olarak hesaplanmıştır. Hanehalkları ve özel tüzel kişilikler toplamından özelden hanehalkına transferlerin çıkarılması ile elde edilmektedir. (r) 2018 yılı verileri idari kayıtların güncellenmesi nedeniyle revize edilmiştir.

Tablo 2.’de devlet ve özel eğitim kurumlarınca yapılan harcamaların yapısı verilmiştir. Buna göre, 2019 yılında toplam harcama 235,473 Milyon TL iken, 2019 harcama kalemlerinde personel harcamaları 158,523 Milyon TL

olarak karşımıza çıkmaktadır. Personel harcaması tüm eğitim düzeylerinde en yüksek paya sahiptir.

Tablo 2. Devlet ve Özel Eğitim Kurumlarınca Yapılan Harcamaların Yapısı (Milyon TL)

TOPLAM HARCAMA					
Yıl	Toplam Harcama	Cari Harcama	Toplam Personel Harcamaları	Personel Harici Cari Harcama	Sermaye Harcaması
2017	157,120	137,364	99,297	38,067	19,757
2018 ^(e)	206,120	176,182	126,855	49,328	29,938
2019	235,473	209,368	158,523	50,846	26,105
OKUL ÖNCESİ					
2017	9,484	8,763	6,755	2,007	721
2018 ^(e)	12,851	11,137	8,609	2,528	1,714
2019	15,661	14,216	11,395	2,821	1,445
İLKOKUL					
2017	25,486	23,410	18,375	5,035	2,076
2018 ^(e)	31,892	27,861	21,956	5,906	4,031
2019	39,756	35,572	27,694	7,878	4,184
ORTAOKUL					
2017	27,038	24,948	19,575	5,374	2,090
2018 ^(e)	33,082	29,063	22,883	6,180	4,019
2019	40,930	36,858	28,678	8,180	4,072
ORTAÖĞRETİM TOPLAM					
2017	47,809	42,371	29,000	13,371	5,437
2018 ^(e)	60,273	52,153	34,830	17,323	8,120
2019	64,769	58,367	45,256	13,111	6,402
GENEL ORTAÖĞRETİM					
2017	25,557	22,471	12,632	9,838	3,087
2018 ^(e)	32,276	27,903	15,436	12,467	4,373
2019	33,207	29,144	21,362	7,782	4,063
MESLEKİ ORTAÖĞRETİM					
2017	22,252	19,901	16,368	3,533	2,351
2018 ^(e)	27,997	24,250	19,394	4,857	3,747
2019	31,562	29,222	23,894	5,329	2,339
YÜKSEKÖĞRETİM					
2017	47,304	37,871	25,592	12,279	9,433
2018 ^(e)	68,023	55,968	38,577	17,391	12,055
2019	74,358	64,356	45,500	18,856	10,002

Kaynak: TÜİK, Eğitim Harcamaları İstatistikleri, 2019

Tablo 3.'te eğitim düzeylerine göre öğrenci başına eğitim harcaması, 2011-2019 dönemi için verilmiştir. Buna göre 2019 yılı itibari ile toplam eğitim harcaması 259,220 Milyon TL iken, 2019 yılında öğrenci başına yapılan harcama 11,769 TL ve 2.071 \$ olmuştur. Öğrenci başına harcama TL olarak artarken \$ olarak azalmasının sebebi TL'deki değer kaybından kaynaklanmaktadır. Eğitim düzeylerine göre öğrenci başına en yüksek öğretim düzeyinde gerçekleşmektedir.

Tablo 3. Eğitim Düzeylerine Göre Öğrenci Başına Eğitim Harcaması, 2011-2019

Yıl	Eğitim harcaması (Milyon TL)	Öğrenci başına yapılan har-cama (TL)	Öğrenci başına yapılan har-cama (\$)
TOPLAM			
2017	176,452	8,111	2,220
2018 ^(e)	219,363	10,005	2,075
2019	259,220	11,769	2,071
OKUL ÖNCESİ			
2017	10,487	7,328	2,005
2018 ^(e)	13,552	8,804	1,826
2019	15,855	9,886	1,740
İLKOKUL			
2017	29,211	5,782	1,582
2018 ^(e)	35,657	6,854	1,421
2019	47,018	8,914	1,569
ORTAOKUL			
2017	32,599	5,846	1,600
2018 ^(e)	40,948	7,296	1,513
2019	51,763	9,127	1,606
ORTAÖĞRETİM			
2017	50,347	8,750	2,395
2018 ^(e)	63,421	11,194	2,321
2019	72,317	12,826	2,258
YÜKSEKÖĞRETİM (Açıköğretim Öğrencileri Hariç)			
2017	53,808	13,652	3,736
2018 ^(e)	65,785	16,845	3,493
2019	72,266	18,830	3,314

Kaynak: TÜİK, Eğitim Harcamaları İstatistikleri, 2019

Tablo 4.’te okul, öğrenci ve öğretmen sayısı (yükseköğretim hariç) verilmiştir. Buna göre açıköğretim hariç tüm göstergelerde 2019-2020 döneminde önceki döneme göre artış söz konusu olmuştur.

Tablo 4. Okul, Öğrenci Ve Öğretmen Sayısı (Yükseköğretim Hariç)

	Okul/ Kurum		Öğrenci Sayısı		Öğretmen Sayısı	
	2018-2019	2019- 2020	2018-2019	2019- 2020	2018-2019	2019- 2020
Örgün eğitim toplamı	66,849	68,589	18,108,860	18,241,881	1,077,307	1,117,686
Örgün Eğitim (Resmi)	54,036	54,715	15,088,592	15,189,878	907,567	942,936
Örgün Eğitim (Özel)	12,809	13,870	1,440,577	1,468,198	169,740	174,750
Örgün Eğitim (Açıköğretim)	4	4	1,579,691	1,583,805		

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2018-2019-2020

Tablo 5.’te yükseköğretim kurumlarında öğrenci sayıları verilmiştir. Buna göre topla öğrenci sayılarında devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenci sayı-

ları 2019-2020 döneminde de artış göstermeye devam etmiştir. Önemli öğrenci talebi azalması yüksek lisans alanında gözlemlenmektedir. Ekonomi-deki daralma bu alanda önemli bir sebep olabilir.

Tablo 5. Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenci Sayıları

	Devlet		Vakıf	
	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020
Toplam	7,134,674	7,320,449	595,116	608,123
Önlisans	2,685,858	2,845,301	132,860	146,102
Örgün Öğretim	601,618	611,991	97,306	108,449
İkinci Öğretim	211,983	188,083	33,462	35,641
Uzaktan Öğretim	27,467	25,249	2,092	2,012
Açık Öğretim	1,844,790	2,019,978		
Lisans	4,041,769	4,145,428	378,930	393,498
Örgün Öğretim	1,561,824	1,631,562	378,649	393,257
İkinci Öğretim	408,020	372,871	42	41
Uzaktan Öğretim	35,784	44,275	239	200
Açık Öğretim	2,036,141	2,096,720		
Yüksek Lisans	320,737	239,072	73,437	57,929
Örgün Öğretim	279,739	202,672	66,261	56,035
İkinci Öğretim	31,241	26,878	58	49
Uzaktan Öğretim	9,757	9,522	7,118	1,845
Doktora	86,310	90,648	9,889	10,594
Örgün Öğretim	86,310	90,648	9,889	10,594

Kaynak: YÖK (2021), Yükseköğretim Bilgi Sistemi,

Tablo 6.'da yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanı sayıları verilmiştir. Buna göre hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde toplam öğretim eleman sayısında 2019-2020 döneminde önceki döneme göre artış söz konusudur. Alt kalemlerde devlette enstitü ve araştırma merkezlerinde sayı azalırken, vakıflarda ise meslek yüksek okullarında azalm söz konusu olmuştur.

Tablo 6. Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Sayıları

	2018-2019	2019-2020	Değişim
Toplam	166,225	174,494	8,269
Önlisans	21,049	22,391	1,342
Lisans	140,730	148,063	7,333
Enstitüler	2,950	2,668	- 282
Araştırma Merkezleri	1,496	1,372	- 124
Devlet Üniversiteleri	141,462	147,853	6,391
Önlisans	16,398	17,689	1,291
Lisans	120,670	126,178	5,508
Enstitüler	2,904	2,621	- 283
Araştırma Merkezleri	1,490	1,365	- 125
Vakıf Üniversiteleri	24,367	26,321	1,954
Önlisans	4,255	4,382	127
Lisans	20,060	21,885	1,825

COVID-19 Salgınının Türkiye’de Eğitim Sektörü Mali Göstergelerine Etkisinin Değerlendirilmesi

Enstitüler	46	47	1
Araştırma Merkezleri	6	7	1
Vakıf Meslek Yüksek Okulları	396	320	- 76
Önlisans	396	320	- 76

Kaynak: YÖK (2021), Yükseköğretim Bilgi Sistemi,

Tablo 6.’da Milli Eğitim Bakanlığı bütçe uygulama sonuçları verilmiştir. Buna göre bütçe gideri türüne göre bakıldığında yaklaşık %70’e yakın bir oranla personel giderleri önemli bir paya sahiptir. Yıllara göre oransal değişimde ise 2019 yılında cari transfer ile mal ve hizmet alımlarında nemli bir artış oranı söz konusu olmuştur.

Tablo 7. Milli Eğitim Bakanlığı Bütçe Uygulama Sonuçları

Milyon TL						
Bütçe Gideri Türü	2017		2018		2019	
	Ödenek	Harcama	Ödenek	Harcama	Ödenek	Harcama
01 Personel Giderleri	38,490.2	57,058.7	35,218.0	66,574.7	50,211.5	81,752.4
02 Sosyal Güvenlik Kurumları	7,023.5	8,905.2	9,823.2	10,409.2	10,729.1	12,881.9
03 Mal ve Hizmet Alımları	8,693.6	8,641.1	9,828.1	9,751.6	12,668.6	12,617.3
05 Cari Transferler	2,236.2	2,232.1	2,735.5	2,633.7	3,616.6	3,604.4
06 Sermaye Giderleri	11,313.0	5,854.7	12,719.2	9,960.9	8,047.2	7,288.4
07 Sermaye Transferleri	247.3	247.3	118.0	118.0	22.0	22.0
TOPLAM	68,003.7	82,939.0	70,441.9	99,448.1	85,294.8	118,166.4
Toplam Bütçedeki Payları						
Bütçe Gideri Türü	2017		2018		2019	
	Ödenek	Harcama	Ödenek	Harcama	Ödenek	Harcama
01 Personel Giderleri	56.60	68.80	50.00	66.94	58.87	69.18
02 Sosyal Güvenlik Kurumları	10.33	10.74	13.95	10.47	12.58	10.90
03 Mal ve Hizmet Alımları	12.78	10.42	13.95	9.81	14.85	10.68
05 Cari Transferler	3.29	2.69	3.88	2.65	4.24	3.05
06 Sermaye Giderleri	16.64	7.06	18.06	10.02	9.43	6.17
07 Sermaye Transferleri	0.36	0.30	0.17	0.12	0.03	0.02
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Bir önceki yıla göre Yüzde Değişim (%)						
Bütçe Gideri Türü	2017		2018		2019	
	Ödenek	Harcama	Ödenek	Harcama	Ödenek	Harcama
01 Personel Giderleri			-8.50	16.68	42.57	22.80
02 Sosyal Güvenlik Kurumları			39.86	16.89	9.22	23.76
03 Mal ve Hizmet Alımları			13.05	12.85	28.90	29.39
05 Cari Transferler			22.32	17.99	32.21	36.86
06 Sermaye Giderleri			12.43	70.14	-36.73	-26.83
07 Sermaye Transferleri			-52.28	-52.28	-81.40	-81.40
TOPLAM			3.59	19.91	21.09	18.82

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı (2020), 2019 Yılı İdare Faaliyet Raporu, Ankara

Covid-19 Salgınının Türkiye’de Eğitim Sektöründe Özel Bir Eğitim Kurumunun Mali Tabloları Üzerine Etkilerinin Analizi

Covid-19 Salgınının mikro düzeyde etkileri için ise İstanbul’da faaliyet gösteren alanında köklü bir özel eğitim kurumu mali tablolarındaki değişimler analiz edilerek kurum üzerinde Covid-19 Salgınının etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Diğer özel eğitim kurumlarında da bazı etkilerin benzer olabileceği varsayımı ile mikro düzeyde özel eğitim kurumlarının Covid-19 Salgından hangi kanallardan etkilendiği ve bu olumsuz etkileri en aza indirmek için nasıl bir politika tepkisi gösterdikleri ortaya konulmaktadır.

Veri

Çalışmada kullanılan veriler, bir Özel Eğitim Kurumu verileridir. Özel Eğitim Kurumunun mali hesap dönemi 1 Eylül - 31 Ağustos tarihleri arasındadır. 31 Ağustos 2020 tarihi itibarıyla öğrenci sayısı yaklaşık olarak 800 civarındadır. Veri dönemi 2019-2020 yıllarını kapsamaktadır.

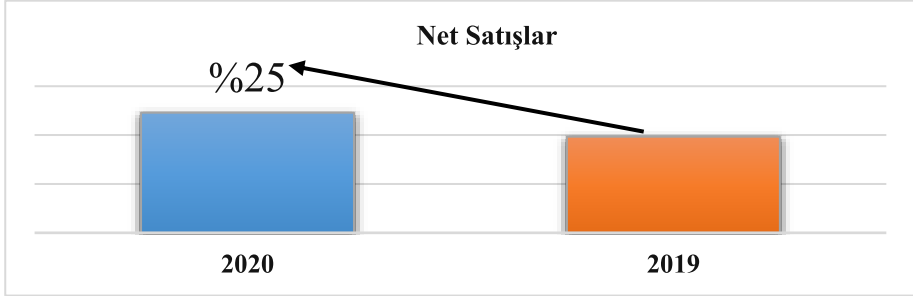
Yöntem

Analizde kullanılacak yöntem, mali tabloların yatay, dikey ve rasyo analizleri olup, analizin temel amacı 2020 yılı mali göstergelerini 2019 yılı göstergeleri ile karşılaştırarak Covid-19 Salgınının etkilerinin hangi ölçüde kurumun faaliyetlerine yansımaları ortaya koymaya çalışılmıştır.

Bulgular

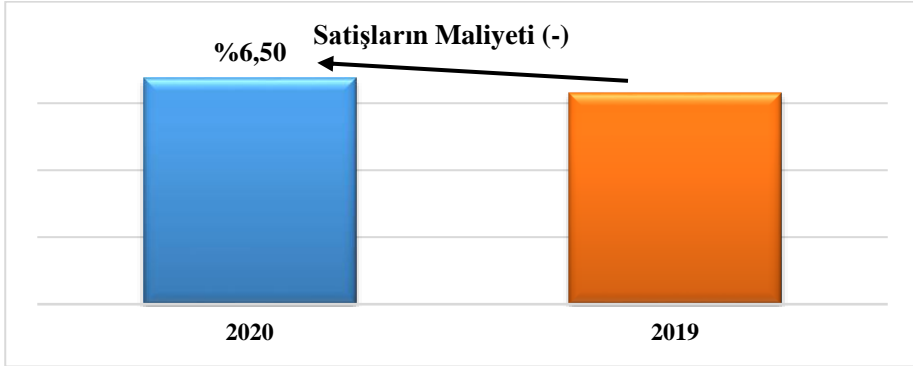
Gelir Tablosu Göstergeleri, Satışlar ve Kârlılık

Şekil 4’te Özel Eğitim Kurumu’nun 31 Ağustos 2020 tarihinde biten hesap dönemine ilişkin elde ettiği net satış gelirlerinin bir önceki yılın aynı dönemine göre değişimi sunulmuştur. Buna göre net satışlar pandemi öncesi döneme göre %25 oranında artmıştır. COVID-19 Salgınına karşı alınan tedbirler kapsamında eğitim kurumlarında uzaktan eğitim modeline geçilmesi Özel Eğitim Kurumu’nun öğrenci sayısında bir düşüşe sebep olmamıştır ve Kurum satışlarını artırmıştır.

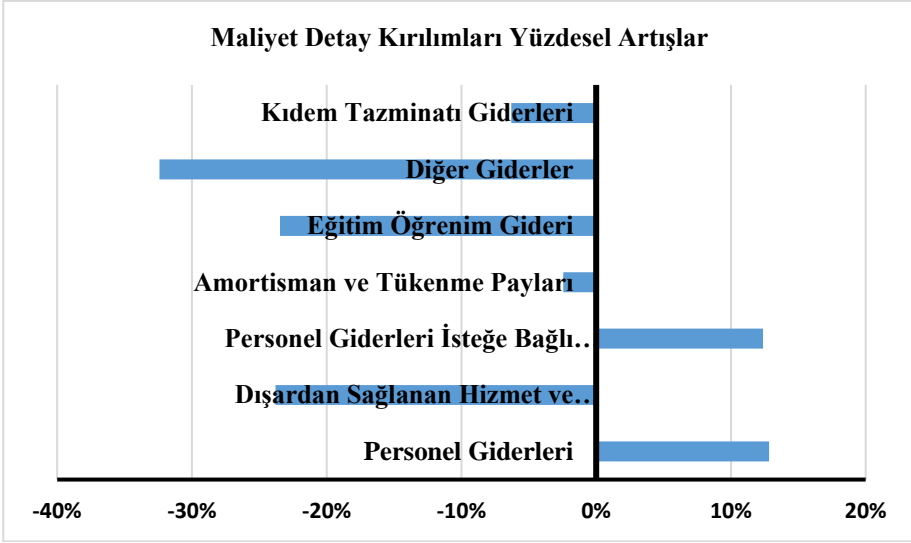
Şekil 4. Özel Eğitim Kurumu’nun cari dönem satışlarının önceki döneme göre değişimi

Şekil 5’te ise Özel Eğitim Kurumu’nun satışlarının maliyetinin 2020 ve 2019 yılları arasındaki değişimi sunulmuştur. Satışlarda %25 artış olmasına karşın maliyetlerde sadece %6,50’lik bir artış meydana gelmiştir. Satışlarda %25 artışa karşın, her ne kadar satışların maliyetinde de düşük bir artış olsa da satışlardaki artışın altında kalması Kurum’un özellikle değişken maliyetlerini kontrol altına aldığı ve iyileştirdiğinin bir göstergesidir.

Şekil 5. Maliyetlerin 2020 ve 2019 Göre Değişimi

Öze Eğitim Kurum’un maliyetlerini detay kırılım bazında artışını analiz etmek maliyetler için daha fazla fikir edinmemizi sağlayacaktır. Maliyetlerin önceki döneme göre detay bazlı artış grafiği Şekilde 3’de özetlenmiştir.

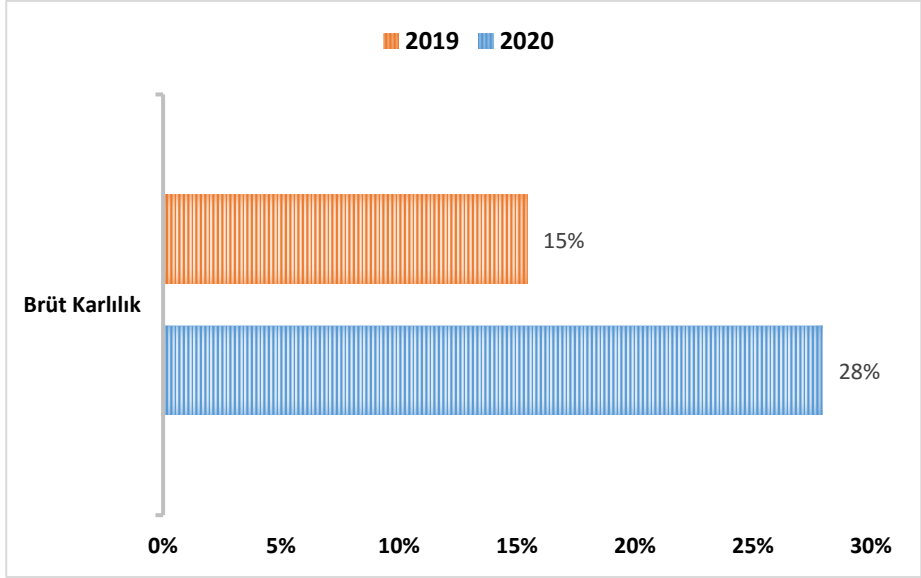

Şekil 6. Maliyet kalemlerinin detay bazda artış grafiği

Özel Eğitim Kurumu'nun uzaktan eğitim modeline geçmesi ile Şekil 6'da görüleceği üzere maliyet kalemlerinin birçoğunda azalış meydana gelmiştir. Bu azalışlar satışlardaki %25 artışa karşın maliyete olumlu yansımış ve maliyetlerde sadece %6,50'lik bir artış meydana gelmiştir. Bu sonuçlara göre uzaktan eğitime geçilmesi ile eğitim öğretim giderlerinde %23, dışardan sağlanan fayda ve hizmetler %24 oranında düşüş yaşanmıştır. Uzaktan eğitimle birlikte eğitimde kullanılan basılı materyal maliyetleri, elektrik gideri, su gideri, doğalgaz gideri temizlik gideri gibi dışardan sağlanan fayda ve hizmetlerde de ciddi bir düşüş meydana gelmiştir.

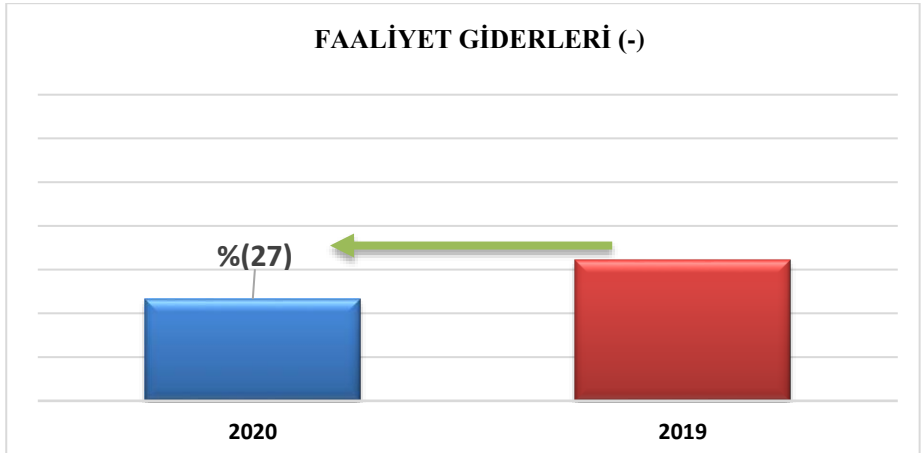
Ayrıca Özel Eğitim Kurumunun pandemi döneminde personel giderlerinde %12 bir artış yaşanmıştır. Özel Eğitim Kurumu pandemi sebebiyle çalışanlarına isteğe bağlı yardımlarını arttırarak çalışanlarına destek olmuştur.

Şekli 7'de ise Özel Eğitim Kurumu'nun ilgili dönemlerdeki brüt karlılık oranları verilmiştir. Özel Eğitim Kurumunun pandemi döneminde öğrenci kaybetmemesine ek olarak uzaktan yapılan eğitim modeli nedeniyle satışların maliyetinin satışa kıyasla daha az artması Kurum'un brüt karlılığı üzerinde ciddi bir iyileşme sağlamıştır.

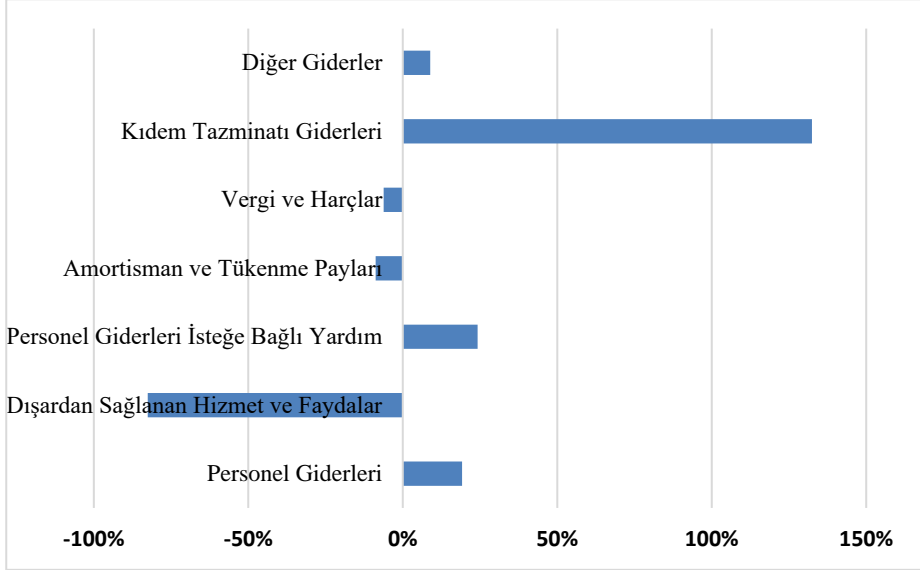
Şekil 7. Brüt Karlılık Oranları (2020 ve 2019)

Şekil 8’te ise Özel Eğitim Kurumu’nun faaliyet giderlerinin 2020 ve 2019 yılları arasındaki değişimi sunulmuştur Buna göre pandemi öncesine göre Özel Eğitim Kurumu’nun faaliyet giderlerinde %27 oranında bir azalma meydana gelmiştir.

Şekil 8. Faaliyet Giderlerinde Meydana Gelen Değişim (2020-2019)

Faaliyet giderlerinde düşüşün nedenini daha iyi anlayabilmek için Şekil 9'da faaliyet giderlerinin kalem bazlı değişimleri verilmiştir.

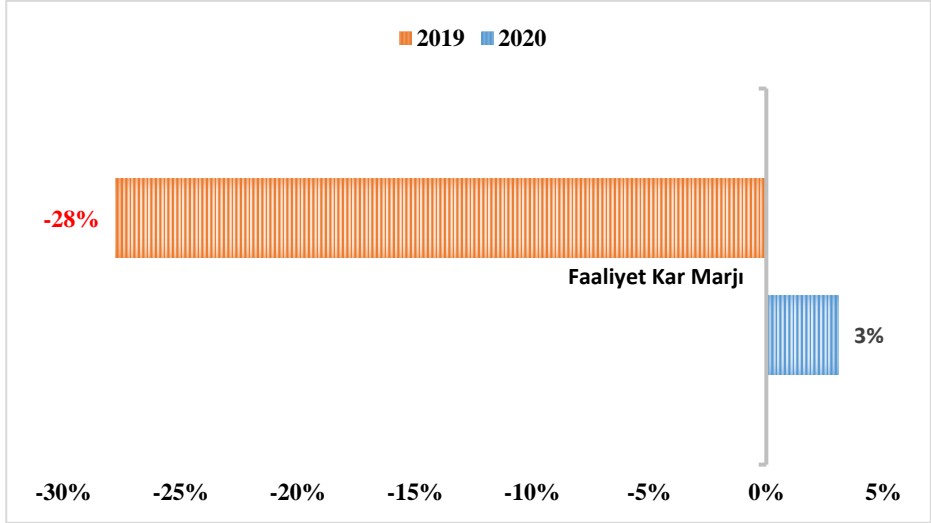

Şekil 9. Faaliyet Giderlerinin detay bazlı analizi

Şekil 9.'dan da görüleceği üzere Özel Eğitim Kurumu'nun uzaktan eğitime modeline geçmesiyle birlikte dışardan alınan hizmetlerde çok ciddi bir tasarrufa gitmiştir. Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise kıdem tazminatında yaşanan artıştır. Pandemi döneminde Özel Eğitim Kurumu her ne kadar öğretmen maliyetlerinde bir azaltmaya gitmese de yönetim destek personellerinde kıdem tazminatı ile işten ayrılması yolu ile tasarrufa yönelmiştir.

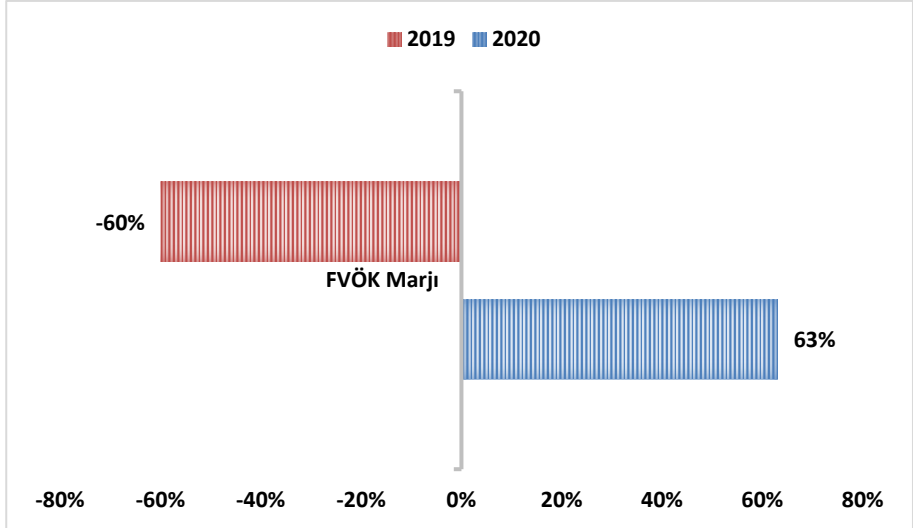
Şekil 10'de ise Özel Eğitim Kurumu'nun iki döneme ilişkin faaliyet marjı analizlerine yer verilmiştir. Özel Eğitim Kurumu pandemi nedeniyle maliyetlerde meydana getirdiği iyileşmeler ile 2019 yılında ciddi bir faaliyet zararından 2020 yılında kara dönmüştür. Uzaktan eğitim-öğretimin modeline geçişle birlikte Özel Eğitim Kurumu Faaliyet Karı elde etmiştir.

Şekil 10. Faaliyet kar marjı analizi

Şekil 11.'de ise Özel Eğitim Kurumunun 2020 ve 2019 dönemlerine ait Faiz ve Vergi Öncesi (FVÖK) kar marjı sunulmuştur. Özel Eğitim Kurum'u 2019 döneminde negatif bir FVÖK oranı var iken 2020 döneminde ciddi bir yükselişe geçmiş ve %155 gibi ciddi bir FVÖK marjı elde etmiştir.

Şekil 11. FVÖK Marj Değişim (2020 ve 2019)

Tablo 8.'de ise Özel Eğitim Kurumunun diğer önemli Karlılık Göstergeleri özetlenmiştir.

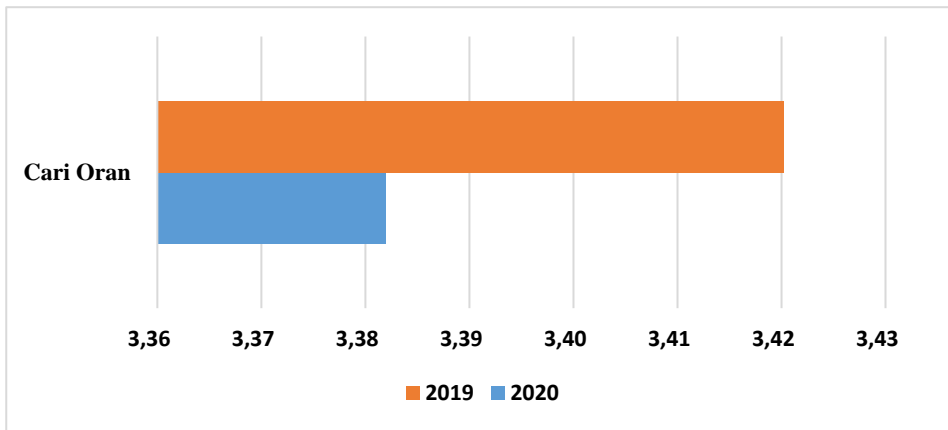
Özel Eğitim Kurumu'nun diğer karlılık göstergelerine incelendiğinde, karlılıkta yaşanan iyileşme etkisini bu oranlarda da göstermektedir. Özel Eğitim Kurumunun aktif Karlılığı 2019 yılında negatif %23 iken 2020 yılında pozitif %21 olarak gerçekleşmiştir. Öz Sermaye Karlılığı ise negatif %60'tan pozitif %133'e çıkmıştır. Özel Eğitim Kurumunun pandemi döneminde giderlerinde ciddi iyileştirmeler yapması, finansal durumuna olumlu olarak yansımıştır.

Tablo 8. Diğer önemli Karlılık Oranları

Karlılık Göstergesi	2020	2019
Aktif Karlılığı (FVÖK / Aktif Toplamı)	21%	(23)%
Karlılık Kaldırıcı (Öz sermaye Karlılığı / Aktif Karlılığı)	133%	0%
VÖK Marjı	63%	(60)%
Net Kar Marjı	63%	(60)%

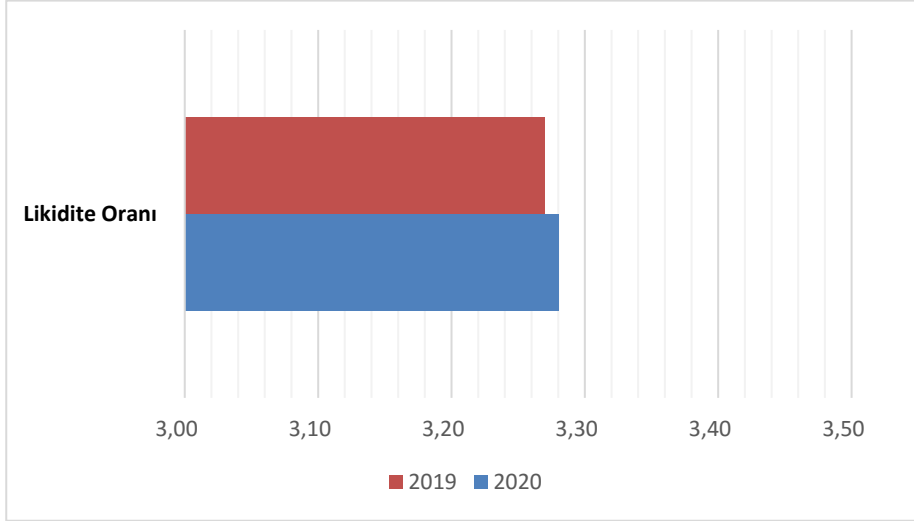
Bilanço Göstergeleri

Şekil 12.'de Özel Eğitim Kurumu'nun pandemi öncesi ve sonrası cari oranda gerçekleşen değişim sunulmuştur. Özel Eğitim Kurumunun cari oranı bir önceki yıla göre 3,42'den 3,38 inmiştir. Cari oran sektör ortalamasının çok üzerindedir ve pandemi Özel Eğitim Kurumu'nun cari oranını önemli biçimde etkilememiştir.

Şekil 12. Cari Oran Değişimi (2020 ve 2019)

Şekil 13.’te ise Özel Eğitim Kurumunun likidite oranının pandemi öncesi ve sonrası durumu sunulmuştur. Özel Eğitim Kurumunun cari oranı bir önceki yıla göre 3,30’dan 3,29 inmiştir. Likidite oranı sektör ortalamasını çok üzerindedir ve pandemi Özel Eğitim Kurumu’nun bu oranını önemli ölçüde etkilememiştir

Şekil 13. Likidite Oranları Değişimi Değişimi (2020 ve 2019)

Özel Eğitim Kurumu’nun bilanço kalemlerine ilişkin diğer önemli oranları ise Tablo 9.’da özetlenmiştir. Bu göstergeler incelendiğinde ise oranların pandemi öncesi oranlara yakın seyrettiği Özel Eğitim Kurumu’nun pandemi sürecinden etkilenmediği görülmektedir.

Tablo 9. Bilanço kalemlerine ait diğer göstergeler

Bilanço Oran Göstergeleri	2020	2019
Alacak Tahsil Süresi (gün)	28	38
Stok Elde Kalma Süresi (gün)	36	42
Ticari Borç Ödeme Süresi (gün)	22	22
Toplam Borç / Toplam Aktif	25%	26%
KV Finansal Borç / Net Satışlar	-%	-%
KV + UV Finansal Borç / Net Satışlar	-%	-%

Ayrıca Tablo 10.'da bilançoya ilişkin yatay analiz sonuçları sunulmuştur. 2020 yılında Hazır Değerlerde %36'lık bir artış meydana gelmiş iken 2018 yılında %27'lik bir azalış gerçekleşmiştir. Özel Eğitim Kurumunun pandemi süreci boyunca giderlerini kısması karlılığa olumlu bir etki yapmış ve bu durum hazır değerlerinde bir yükseliş meydana getirmiştir. Pandemi nedeniyle okulların kapalı olması, maddi duran varlık yatırımlarını da azaltmıştır. Bilanço kalemleri incelendiğinde genel olarak Özel Eğitim Kurumu'nun pandemi döneminde finansal açıdan zorluk yaşamadığı hatta bilançosunda bir takım iyileştirmelerin olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Bilanço Yatay analiz sonuçları (2020 2019)

AKTİF (VARLIKLAR) (TL)	31 Ağustos 2020	31Ağustos 2019
I- DÖNEN VARLIKLAR		
Hazır Değerler	36,85%	-27,60%
Menkul Kıymetler	0,00%	-100,00%
Ticari Alacaklar	-5,26%	3,08%
Diğer Alacaklar	-84,51%	667,42%
Stoklar	-7,96%	15,50%
Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	-%	-%
Gelecek Aylara Ait Gider-Gelir Tahakkukları	-%	-%
Diğer Dönen Varlıklar	-12,04%	198,82%
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	32%	-26%
II- DURAN VARLIKLAR	-%	-%
Diğer Alacaklar	-%	-%
Maddi Duran Varlıklar	100,88%	461,10%
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	-81,86%	-31,72%
Gelecek Yıllara Ait Gider-Gelir Tahakkukları	8,37%	-12,69%
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	89,09%	275,71%
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	40%	-19%
PASİF (KAYNAKLAR)		
I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
Mali Borçlar	392,07%	-58,61%
Ticari Borçlar	7,34%	561,65%
Diğer Borçlar	-%	-100,00%
Alınan Avanslar	40,49%	6,58%
Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	-10,55%	-71,60%
Borç ve Gider Karşılıkları	-3764,26%	-%
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	33,62%	-5,89%
III- ÖZKAYNAKLAR		
Ödenmiş Sermaye	-%	-%
Sermaye Yedekleri	-%	-%
Kar Yedekleri	-%	-%
Geçmiş Yıl Karları	-35,05%	169,45%
Dönem Net Karı (Zararı)	-231,81%	-155,73%
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	40,13%	-23,34%
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	38,44%	-19,46%

Tablo 11.’de ise Gelir Tablosu analiz Sonuçlarına yer verilmiştir. Özel Eğitim Kurumu pandemi döneminde satışlarını önceki döneme göre daha fazla arttırmıştır ve giderleri ciddi oranda düşürmüştür. Bu durum karlılığı olumlu olarak etkilemiştir ve gelir tablosunun her kaleminde ciddi iyileşmeler gerçekleşmiştir. Bu bakımdan gelir tablosu incelendiğinde Özel Eğitim Kurumu’nun pandemi sürecinde karını arttırdığı ve pandeminin bütün olumsuz koşullarına rağmen Kurumun finansal faaliyetlerini olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Tablo 11. Gelir Tablosu Yatay Analiz Sonuçları (2020 -2019, 2019-2018)

Gelir Tablosu (Tl)	2020	2019
Net Satışlar	25,21%	9,52%
Satışların Maliyeti (-)	6,67%	22,28%
Brüt Satış Karı Veya Zararı	126,85%	-11,63%
Faaliyet Giderleri (-)	-27,90%	100,25%
Faaliyet Karı Veya Zararı	113,80%	573,67%
Diğer Faaliyet Olağan Gelir-Kar	-100,00%	-63,50%
Diğer Faaliyet Olağan Gider-Zarar(-)	-81,06%	551,44%
Olağan Kar Veya Zarar	225,71%	-146,35%
Olağandışı Gelir Ve Karlar	7,86%	-20,36%
Olağandışı Gider Ve Zararlar (-)	-30,59%	13,69%
Dönem Karı Veya Zararı	231,81%	-144,54%
Dönem Karı Vergi Ve Diğ. Yasal Yük. Karşılıkları (-)	--%	-100,00%
Dönem Net Karı Veya Zararı	231,81%	-155,73%

Tartışma ve Sonuç

Pandemi ile birlikte kısıtlamalar eğitim-öğretim sektörünü çok ciddi oranda etkilemiş ve eğitim kurumları uzaktan eğitim modeline geçmişlerdir. Uzaktan eğitim süreci eğitim sektörü üzerinde eğitimin niteliği, öğrenme süreçleri, eğitime erişimin demografik göstergelere farklılaşması gibi bir dizi sorunu gündeme getirmiştir. Diğer yandan Covid-19 Salgınının eğitim kurumları başta olmak üzere, eğitim sektöründe katma değer yaratan tüm paydaşları yakından etkilemiştir. Bu etkilenme düzeyleri pek çok parametreye bağlı olarak farklılık arzedeabilmektedir.

Çalışmada ilk olarak Covid-19 Salgınının eğitim sektörü üzerindeki etkileri makroekonomik düzeyde incelenmiştir. Covid-19 Salgınının eğitim sektörü mali göstergeleri üzerindeki makroekonomik etkileri incelendiğinde TÜİK GSYİH alt kalem göstergelerine göre, 2020 yılı ikinci çeyreğinde Covid-19 Salgınının olumsuz etkileri genel ekonomi ve sektörler üzerinde en ağır

etkisini göstermiştir. 2020 yılı ikinci çeyreğinde, geçen yılın aynı çeyreğine göre GSYİH yaklaşık %10 daralırken, hizmetler sektörü %25'e yakın daralma göstermiştir. Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %2.3 daralma, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri ise %16 daralma göstermiştir. Covid-19 Salgınının'dan olumlu etkilenen sektörlerin arasında Bilgi ve İletişim sektörü gelmektedir. Covid-19 Salgını boyunca mümkün olan tüm hizmetlerin uzaktan internet ortamına taşınması bilgi ve iletişim sektörüne olan talebi ve hasılayı artırmaya katkı yapmıştır. Bununla birlikte 2019-2020 yılı için ortaöğretim ve yükseköğretim istatistikleri incelendiğinde toplam harcama kalemlerinde artışın devam ettiği gözlemlenmiştir. Aynı şekilde hem ortaöğretim düzeyinde, devlet ve özel eğitim kurumlarının toplamda öğrenci ve öğretmen sayılarında artış devam etmiştir. Aynı şekilde yükseköğretim kurumlarında da devlet ve vakıf üniversitelerinde toplamda öğrenci ve öğretim eleman sayılarında artış devam etmiştir. Yükseköğretimde göze çarpan azalma kalemi yüksek lisans öğrenci talebinde hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde azalmadır. Bu azalmada ekonomideki daralma ve Covid-19 Salgını öğrencilerin yüksek lisans taleplerini ertelemeye önemli bir faktör olabilir. Covid-19 Salgınının makroekonomik etkileri bağlamında en önemli olumsuz etki eğitim sektörüne destek veren hizmet ve üretim sektörlerde (öğrenci taşıma hizmetleri, kantin, yemek hizmetleri, barınma-yurt hizmetleri, çocuk bakım hizmetleri gibi) kendisini göstermektedir. Hizmetler sektöründeki daralmada öğrenci hareketliliğinin azalması önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak diğer yandan uzaktan öğretim teknolojilerine artan talep bilişim sektöründe canlanmayı beslemiştir.

Covid-19 Salgınının mikroekonomik düzeyde eğitim sektörü üzerindeki ise bir Özel Eğitim Kurumu'nun pandemi öncesi ve sonrası finansal tabloları mali analize tabi tutularak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre bu özel eğitim kurumu özelinde, pandeminin giderleri azaltıcı ve kârı arttırıcı yönde olumlu bir etki yaptığı tespit edilmiştir. Uzaktan Eğitim modeli ile öğrencilerin fiziki olarak derslere gitmemesi, bina bakım giderleri, yemek giderleri, su giderleri, ısınma, elektrik giderleri, güvenlik giderleri, temizlik giderleri gibi genel giderlerde ciddi düşüşler yaratmıştır. Bu süreç, özellikle Özel Eğitim Kurumlarının maliyetler yönetmesi açısından önemli fırsatlar sunmuştur. Diğer yandan kurum eğitim personeline bir azalmaya gitmemiş, ancak idari

personelden kıdem tazminatını ödeyerek tasarrufa gitmeye çalışmıştır. Sektörde diğer özel eğitim kurumları Covid-19 Salgını ile mücadele yöntemlerine göre Salgının olumsuz mali etkilerini en aza indirmeye çalışmaktadırlar. Covid-19 Salgın ile ortaya çıkan uzaktan öğretim modeli eğitim kurumlarının faaliyet giderlerinin çoğunda önemli tasarrufların (özellikle öğrencilere yönelik enerji, ısınma, elektrik, su, bakım onarım gibi kalemlerde) oluşmasına katkı sağlamıştır. Diğer yandan uzaktan öğretim teknolojilerine yatırım yapmak yatırım maliyetlerinin artmasına yol açmıştır.

Covid-19 Salgınının eğitim sektörü üzerindeki makroekonomik etkileri hizmet sektöründeki daralma ile kendisini göstermektedir. Hizmet sektöründeki daralmada ise öğrenci hareketliliğinin azalmasının yarattığı doğrudan ve dolaylı sektörler üzerindeki talep, arz ve istihdamdaki daralmalardır. Covid-19 Salgınının eğitim kurumları üzerindeki etkileri ise kurumlara göre değişmekle birlikte öğrenci talebindeki değişiktir. Mikro düzeyde veli ve öğrenci taleplerindeki değişkenlik kurumlar bazında öğrenci talebinin bazılarında ciddi daralmasına yol açmış olabilir. Bu alandaki mikroekonomik etkiler Covid-19 Salgınının tam etkilediği dönemlere yönelik olarak açıklandıkça daha sağlıklı analiz edilebilecektir. Ancak bu dönemde özel ve vakıf eğitim kurumlarının önemli tasarruf tedbirlerine başvurduğu, uzaktan öğretimin bu tasarruflara katkı yaptığı (faaliyet giderleri gibi) diğer yandan bilişim teknolojileri yatırımlarının arttığı gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak Covid-19 Salgınının eğitim sektöründeki etkileri eldeki mevcut verilere göre kısmen olumsuz olarak gözlemlenmiştir. Ulusal, sektörel ve eğitim kurumları düzeyinde Covid-19 Salgınının insani, eğitsel ve ekonomik düzeydeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesinde tüm paydaşların etkin bir işbirliği ve doğru bir stratejik planlama ile mücadele etmeleri son derece büyük önem arz etmektedir.

EXTENDED ABSTRACT

Evaluation of the Effects of Covid 19 Pandemic on the Financial Indicators of Education Sector in Turkey

*

Adem Yaman- Ayşe Atılğan Sarıdoğan- Nabi Küçükgergerli

Çanakkale Onsekiz Mart University- Çanakkale Onsekiz Mart University-Bezmi Alem University

The Covid-19 Pandemic has caused significant negative effects at both macro and micro levels in the world and in our country. The effects of the Covid-19 Pandemic vary by sectors. The main purpose of this study is to analyze the effects of the Covid-19 Pandemic on the financial indicators of the education sector in our country through both macro indicators and the financial statements of a private educational institution.

For the micro-level effects of the Covid-19 Pandemic changes in the financial statements of a private educational institution operating in Istanbul were analyzed. Thus, the effects of the Covid-19 Pandemic on the private education institution were analyzed. In the study, with the assumption that some effects may be similar in other private education institutions, it is revealed through which channels private education institutions were affected by the Covid-19 Pandemic at the micro level and how they showed a policy response to minimize these negative effects.

The data used in the study is the data of a Private Education Institution. The financial accounting period of the Special Education Institution is between 1 September and 31 August. As of 31 August 2020, the number of students is approximately 800. The data period covers the years 2019-2020.

The method to be used in the analysis is the analysis of the financial statements, and the main purpose of the analysis is to compare the financial indicators of 2020 with the indicators of 2019, and to reveal to what extent the effects of the Covid-19 Pandemic are reflected in the activities of the institution.

The measures taken due to the Covid-19 Pandemic have greatly affected the education sector and educational institutions have switched to the distance education model. Along with the distance education process, it has brought up some problems in areas such as the quality of education, learning processes, and access to distance education for students. On the other hand,

the Covid-19 Pandemic has closely affected all stakeholders that create added value in the education sector, especially educational institutions. These levels of influence may differ depending on many parameters.

In the study, firstly, the effects of the Covid-19 Pandemic on the education sector were examined at the macroeconomic level. When the macroeconomic effects of the Covid-19 Pandemic on the financial indicators of the education sector are examined, according to Turkey's GDP sub-item indicators, the negative effects of the Covid-19 Pandemic in the second quarter of 2020 showed the heaviest impact on the general economy and sectors. In the second quarter of 2020, while the GDP contracted by about 10% compared to the same quarter of the previous year, the services sector contracted by nearly 25%. Public administration, education, human health and social service activities contracted by 2.3%, while professional, administrative and support service activities contracted by 16%. The Information and Communication sector is among the sectors that have been positively affected by the Covid-19 Pandemic. During the Covid-19 Pandemic, the internet-based execution of many services increased the demand for the information and communication sector and increased the revenue in this sector. On the other hand, when the secondary education and higher education statistics for 2019-2020 are analyzed, it is observed that the increase in total expenditures continues in these sectors. Likewise, the increase in the total number of students and teachers in public and private education institutions continued at the secondary education level. Similarly, the increase in the total number of students and lecturers continued in higher education institutions in state and foundation universities. In higher education, the number of graduate students has decreased in both state and foundation universities. In this decrease, the contraction in the economy and the tendency of students to postpone their graduate demands due to the Covid-19 Pandemic have a role. The Covid-19 Pandemic has had negative effects on the services and production sectors that support the education sector (such as student transport services, canteen, food services, accommodation-dormitory services, child care services). The decrease in student mobility is an important factor in the contraction in the services sector. However, on the other hand, the increasing demand for distance education technologies has positively affected the information and communication technologies sector.

The effects of the Covid-19 Pandemic on the education sector at the microeconomic level were analyzed by subjecting the financial statements of a Private Education Institution before and after the pandemic to financial analysis. In the results of the analysis, it was determined that the pandemic had a positive effect on reducing expenses and increasing profits, according to the data of this private education institution. With the Distance Education model, distance education of students has provided significant reductions in general expenses such as building maintenance expenses, food expenses, water usage expenses, heating, electricity expenses, security expenses, and cleaning expenses. This process has provided important opportunities especially for Private Education Institutions to manage costs. On the other hand, this educational institution did not reduce its education personnel, but tried to save money by paying severance pay from the administrative personnel. Other private education institutions in the sector are trying to minimize the negative financial effects of the Pandemic according to the methods of combating the Covid-19 Pandemic . The distance education model that emerged with the Covid-19 Pandemic has contributed to significant savings in most of the operating expenses of educational institutions (especially in items such as energy, heating, electricity, water, maintenance and repair for students). On the other hand, investing in distance education technologies has led to an increase in investment costs.

According to the analysis results in the study, the macroeconomic effects of the Covid-19 Pandemic on the education sector reveal itself with the contraction in the service sector. The decrease in direct and indirect demand caused by the decrease in student mobility plays an important role in the contraction of the service sector. It is observed that the Covid-19 Pandemic does not generally have a significant negative impact on the education sector capacity utilization in the 2019-2020 period. The continued increase in the total number of teachers and students in private schools and foundation higher education institutions in the 2019-2020 period is an important indicator of this.. It is estimated that the effects of the Covid-19 Pandemic on educational institutions vary according to institutions. During the Covid-19 Pandemic, it is observed that private and foundation educational institutions resort to significant savings measures, distance learning contributes to these savings (such as a reduction in operating expenses), on the other hand, IT investments

have increased. As a result, it is observed that the effects of the Covid-19 epidemic in the education sector are partially negative. it is extremely important that all stakeholders struggle with an effective cooperation and correct strategic planning in minimizing the negative human and economic impacts of the Covid-19 Pandemic at the national, sectoral and educational institutions level.

Kaynakça/References

- Agormedah, E. K., Henaku, E. A., Ayite, D. M. K. ve Ansah, E. A. (2020). Online learning in higher education during Covid-19 Pandemic: A case Of Ghana. *Journal Of Educational Technology And Online Learning*, 3(3), 183-210.
- Akat, M. ve Karataş, K. (2020). Psychological effects of Covid-19 Pandemic on society and its reflections on education. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 1-13.
- Akbulut, M., Sahin, U. ve Esen, A. C. (2020). More than a virus: How Covid 19 infected education in Turkey?. *Journal Of Social Science Education*, 19, 30-42.
- Akyavuz, E. K. ve Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisikonusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 723-736.
- Arı, A. G. ve Kanat, M. H. (2020). Covid-19 (Koronavirüs) üzerine öğretmen adaylarının görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Salgın Hastalıklar Özel Sayısı)*, 459-492.
- Bakioğlu, B. ve Çevik, M. (2020). Covid-19 Pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 109-129.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni Normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Can, E., (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve pedagojik yansımaları: türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.

- Çakın, M. ve Akyavuz, E. K. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal Of Social Sciences And Education Research*, 6(2), 165-186.
- Dikmen, S. ve Bahçeci, F. (2020). Covid-19 Pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejileri: Fırat Üniversitesi örneği. *Turkish Journal Of Educational Studies*, 7(2), 78-98.
- Dreesen, T., Akseer, S., Brossard, M., Dewan, P., Giraldo, J. P., Kamei, A. ve Ortiz, J. S. (2020). Promising practices for equitable remote learning: emerging lessons from Covid-19 education responses in 127 countries. United Nations, No.2020/10.
- Duban, N. ve Şen, F. G. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının Covid-19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 357-376.
- Durak, G., Çankaya, S. ve İzmirli, S. (2020). Covid-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.
- Erkut, E. (2020). Covid-19 sonrası yükseköğretim. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 125-133.
- García-Peñalvo, F. J., Corell, A., Abella-García, V. ve Grande-De-Prado, M. (2021). Recommendations for mandatory online assessment in higher education during the Covid-19 Pandemic. In *Radical Solutions For Education In A Crisis Context* (p.85-98). Singapore: Springer.
- Hebebcı, M. T., Bertiz, Y. ve Alan, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the Coronavirus (Covid-19) Pandemic. *International Journal Of Technology In Education And Science (Ijtes)*, 4(4), 267-282.
- İnce, E. Y., Kabul, A. ve Diler, İ. (2020). Distance Education in Higher Education in the COVID-19 Pandemic Process: A Case of Isparta Applied Sciences University. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4(4), 343-351.
- Keskin, M. ve Özer Kaya, D., (2020). Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289.

- Koçoğlu, E. ve Tekdal, D. (2020). Analysis of distance education activities conducted during Covid-19 Pandemic. *Educational Research And Reviews*, 15(9), 536-543.
- Marpa, E. P. (2021). Technology in the teaching of mathematics: An analysis of teachers’ attitudes during the Covid-19 Pandemic. *International Journal On Studies İn Education*, 3(2), 92-102.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2021) Millî Eğitim istatistikleri örgün eğitim 2018-2019-2020.
- Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C. ve Agha, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus and Covid-19 Pandemic: A review. *International Journal Of Surgery*, 78, 185-193.
- Özer, M., (2020). Educational policy actions by the Ministry of national education in the times of Covid-19 Pandemic in Turkey. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1124-1129.
- Paudel, P. (2021). Online education: Benefits, challenges and strategies during and after Covid-19 in higher education. *International Journal On Studies İn Education*, 3(2), 70-85.
- Tokuç, B. ve Varol, G. (2020). Medical education in Turkey in time of Covid-19. *Balkan Medical Journal*, 37(4), 180.
- Toquero, C. M. (2021). Emergency remote education experiment amid Covid-19 Pandemic. *Ijeri: International Journal Of Educational Research And Innovation*, 15, 162-172.
- Tüik (2021). Eğitim harcamaları istatistikleri, 2019.
- Unesco (2021) Figures show two thirds of an academic year lost on average worldwide due to Covid-19 school closures. Paris (25/01/2021 itibariyle)
- Zhong, B. L., Luo, W., Li, H. M., Zhang, Q. Q., Liu, X. G., Li, W. T. ve Li, Y. (2020). Knowledge, attitudes, and practices towards covid-19 among chinese residents during the rapid rise period of the Covid-19 Pandemic : A quick online cross-sectional survey. *International Journal Of Biological Sciences*, 16(10), 1745.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Yaman, A., Atılğan Sarıdoğan, A. ve Küçükgergerli, N. (2021). COVID-19 Salgınının Türkiye’de eğitim sektörü mali göstergelerine etkisinin değerlendirilmesi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(43), 7300-7328. DOI:10.26466//opus.955638.